

պիւր մուսլմաններ թըպալիյէ ինքա-
պէշա ինքնիշխան օրինադատաւ օրա-
քընտան: Ումիւր Նեքի Նամ մասնա-
տեքի պատգամաւորաւ պաշտօնաւ ա-
ռաքելը ճանաչել ինչ աւերակ քիւր-
դայա վէ բօլիս վէ զապալիյէ Էֆ-
րատընա լիզուով զապալաթըրընտան,
պաշտար Սըհիյէ Նեգարէթիմտէն
Տէրաւալէթէ ճէլալ օրնտնալար
արը»

ԽԱՍՈՒԴԻԻ ՀԱՐԻՐԱՄԱՍԵՍ ՏԵՐՊԱՊԱՆ

Ս. Ստեփաննոս Նեղեղեցւոյ քարոզչին,
առաքելիւթ թէ՛ ծուխ-տուններ կը պահ-
էր իրեն:

Առ այս կը պատասխանէ քարոզչի
թէ՛ քահանայական ժողովը կը անդին
այդ խնդրի, եւ մասկարիւթով մատուցեալ
գիրք՝ քահանայից դատուն կուզէ իր-
կատարութիւնը:

Գրեւորն քահանայական ժողովը կը
գտնուար, ընդ ասանապետութեամբ
Անապիւրէն Արծրունի Տէր Գեղոր շօր,
եւ ինչդին օրակարգը կը գրուէր, անի-
շահան լուծումը չհատուկելով:

Արտ. Տէր Գեղոր շօրը՝ պատրաս-
տակարարութիւն կը յայտնէ, եւ կը պա-
տասխանէ թէ, ինքը իւր մասին յօտա-
րամիտ է, ցանկ մը տալ հարկաւոր
տուններէ բաղկացեալ ծուխներու, նշանա-
ւորապէս իրենց սկսեալ մինչեւ ազատու-
ններ, օրաց մէջ կը գտնուին: Վսեմ Տառ-
եան Յարութիւնը բաշտ, Վսեմ Սրբաւան
Արարածով բաշտ, Անուարացի Ասպիւս
Ջուլու, Մեծ Եւրպաղեան Սեդա Էֆ-
Ապալիւթ Էֆ, Անիւթիճեան Էֆ, Թիւր-
եաքեան Կարապետ Էֆ, Մարգարեան
Էֆ, եւ այլք, այն պայմանաւ որ՝ կա-
րաս քահանային ընտրած ծուխները՝ փո-
խադարձաբար գինին ալ ուզեն:

Խաղաղի հարկաւորման Տէր-Պապան
իր ծուխներն լաւ ալ սիրաշահել զիտը:
Խաղաղի Գալֆայեան Որբանոցի
հաստատութիւնն չափ տարիներ առաջ,
որ մը Նրամեան Կարապետ պէյն կը
նորակարար Տէր Գեղոր ազգային մը
գործին կարագորութեան համար:

Վսեմ Կարապետ պէյն իր բարկանայ՝
սեւեղ այդ տեսակ գործերով զինքը Նե-
ղեղեցուն համար, եւ կարգ մը խօսքեր
կրնէ:

Մասկան Տէր Գեղոր ըստ իւր կոչման,
ըսեալ ինչ ցուրի ու չի յուսահատիր, այլ
ըսեալ միշտ իմիջ ընել վերջը, «Կարա-
յան, ինչ պիտի ընելք այս մարզում»
կրնէ:

Պատասխանը տուինք ես:
— Աստուծոյ ինչ կը վերաբերեն իմ
բաժնին տալ, աղքատներն մնաց:
Կարապետ պէյն, քարոզանայով ասե-
նել քահանային հնգ եւ այլու բնու-
թեանը վրայ, «Եստ լաւ, խնդիրքը ըն-
դունուած է» կը պատասխանէ:

Ստեփաննոս Նեղեղեցւոյ քարոզչին
մէջ ալ բարձրատեսիան ծուխներ ունէր,
որոցմէ էր նաեւ Բարձր Նուպար բա-
շտ, որով պատկը ինք օրնուած է:

Բարձր քանի՛ կարօտեալներու ու որ-
նանկներու համար՝ Նեղեղեցուն ամառ-
կան մը կարգուեալ համար յիշեալ Ար-
ժանապատին Հայրը խնդիր ըրած էր
Նուպար բաշտին: Եւ ասկան Նորին
Բարձրութիւնը՝ քահանային խնդրանքը
առանց մերժելու, տարօրեալ էր թէ՛ «Կը
քարոզանայի քան վրայ» Տէր Հայր, որ
աւելին համար խնդրէ, ու բնաւ քեզի
համար բան մը չես ուզած:

Նորայեւ, Արարածով բաշտին ալ թէ՛
Պատգելի ազգապետ համար, եւ թէ
քարոզչին մօրը Տիկին Էպրու Նրամեանի
կարաս ազգականացը համար՝ քանից
զապած է բաշտին եւ գրեթեակներ կո-
ւնել ըրած ու՛ ալ եւ ալ աւելի աւելի
յայտագէտ է հարկաւոր լիտա ասեւ, եւ
նպատակին ծառայեցնել:

Արծրունի Հայրը՝ Կարապետներու հետ
չափ կը մտերմանար, զուգարկաւոր
թեմա՛ր, թէ ընտրեմար, այլ չեմ գի-

տիր: ՍԱՅԻՔՖԱՆՈՒՄ Տառեան Պօղոս
պէյն (1) պաշտաւոր Միմոն պէյն առեւ
Վարձապետեան Ներսէ Սրբապան աշ-
խարհութեան զապած էր: Դժն, ի մէջ այ-
լոց, Նորին Սրբապետութիւնը կրնէ թէ՛
«Արծրունի քահանային բնաւ որ, Պաշ-
եան Կարապետ Արծրունի ինչ ինչն նե-
ղացած է»:

Այս կտուր Ամիրային ակնաշը կը
հասցին:

Կարապետ պէյն լսելով որ ցուրեւ է
արժանաւոր քահանային, լուր կը զրկէ
քահանային մը միջոցաւ ի ծառայելու, որ
Նորին Սրբապետութիւնը ի Պէշիքթեալ իւր
ստեղծ գայ, եւ թողութիւն խնդրելէ
վերջ՝ իր վրայ Ուրդի-թէ՛ ըսէ:

Արծրունի քահանային՝ արդար եւ ա-
ռաքելի եկեղեցականին մը համար կը
վարկէր իրաւամբ, եւ պատմութի թէ,
Խաղաղի իրեն ըսած են՝ «Երաշ-
տակութիւնը պիտի մարցնէ զմեզ, Աստ-
ուած ալ ոչ գիւղացիները կը մեղքենայ,
եւ ոչ մեզ, ու անձնեւ չի զրկիր»:

Այն ատեն Տէր Գեղոր՝ ձեռքերը վեր
բարձրացնելով կը քաջագոյնէր:—Այլ Ե-
ղայի Աստուծոյ, զու պարզ խնդրե-
րուն, եւ թայ տուր ամպերուն, որ անձ-
նեւնայ:

Ի զթիւն ակն՝ երկինք կորոտայ, եւ
անձնեւ չի զրկիր երկրի կը թրկն:

Մեր գրագէտներին շատերը կուզեն
Տ. Գեղորի խոստովանել, որ գիրքը իւր
քաղաքներին զապալարին ու նկարա-
գրին համաձայն հարցաւորութիւն, եւ զա-
նազան Գրքատեսութեան ճշմարիտ չա-
ղին ապագորդը՝ իմաստալից եւ հա-
կիր խօսքերով:

Հանրածանօթ ուսուցիչ եւ մասնաւոր
վարժարանի ինժեներ-տնօրէն մը մտա-
ցած չէ ցարդ Նորին Արժանապատու-
թեան առ խօսքը:

«Սիւնի խորձերն աստաւառեալ
պատմութիւնն մինչեւ Գաղղիայի խաչի
զապալարները եղած անորոշութեանց
կը հաւատա»:

Այլ, պատասխանած է:
«Երեւոյ, պաշտով Էֆ, որ զո՛ւ ա-
պաշտարար Գրքատեսայ եւս, վարուե-
լանաց համաձայն, եւ անշուշտ երկր, որ
փրկուած են»:

Մեր պատմական քահանային՝ Իր
ճարտարան ալ փայտեւ հաշակ ունէր:

Գեղոր Կաթողիկոսին Պատրիարքու-
թեան ժամանակ Հայոց եւ Յունաց մէջ
ապագարարին խնդրոյ մը աւելի տնու-
թեան հրամանաւ երկու քրիստոնէա-
պագայ մէջ այս խնդրը միանգամ ընդ
միջոց վերջացնելու համար ազգային
Պատրիարքարանի կողմանէ ընտրուած
պատգամաւորաց մէկ էր նաեւ Տէր Գե-
ղոր Արծրունի, որ Հիւլիսեպետ Հինե-
քարապետեան Տ. Յովնանեւ Անազ-
քարապետ, Թեոփրեան Սարգիս վար-
դապետ եւ Օրացոյցի հեղինակ Սաս-

(1) Մեծաւուն գեղապիւր հանդուցեալ
Սողոմոն Էֆ, Հինքեպարկէնտեան՝ ըր-
քանչեպեւ լիտարարութեան մը մէջ
յիշեալ Ամիրային պատշաճ բարձր աս-
կան մը չգտնելով հասարակ բարաբե-
րին մէջ, «քոցածանալով մակընթը յար-
մարդուցած էր, կերակր որ պէյնն ստան-
նած արուեստին համապատասխանելու
համար»:

զինքը Տ. Նրեմիա քահանային հետ ի
Յիւնի Յունաց Պատրիարքարան երկու-
րով անդ երկուք վիճարարութիւններ ու-
նեցան:

Այս բանակցութեանց մէջ՝ կրկնա-
մտեւորութեան նկատմամբ, Աւետարանի
ողին խիտ գիւղեցի եւ պեճախոս չե-
տելով բացառութեւ Տէր Գեղոր Հայրը՝
Պօղոս Առաքելոյն իստերն յառաջ բե-
րելով եւ Հինքեպարկէնտեան քահա-
նայն ալ զայն ի Յոյն բարբառ թարգ-
մանած է հեշտիւ եւ դիւրութեամբ, յակ-
ճիտ թողով թէ՛ նորն ժամանակի Յուն-
նաց Պատրիարք եւ թէ՛ Սինդական
անդամները:

1866ի Համապետութիւն մէջ հարցուցած
է Տէր Արծրունիին՝ բարձրատեսիան ինչ-
զեպալանաց թէ՛ ինչու: քահանայ եղ-
բարք ալ իրել: Ս. Անդանայն պատմութի
վարդ, կաթողիկոսեան ընտրելի պիտի
կրնայ ըլլալ, քանի որ Ս. Պատրիարքին
մէջ թէ՛ քահանային համար եւ թէ՛ իւ-
թողիկոսին համար միանգամայն «Օր-
նես Տէր» կրնայ, որ հաւասարութիւն
կենթադրէ:

Սոյն նստին մէջ չտեսնած յիշի թէ՛
վանեցի Տէր Սարգսեան Երեմիա վար-
դապետ (այսպէս կոչուող), ինքզինքն
քուէ տուած է, ըստ վարկութեան աս-
ձն, իւրոյ եւ անձնայն ժողովականաց:
Ա. Յ. ԱՅՎԱԶՅԱՆ

Ս. ՓՐԿԻՉ ԽԱՍՈՒՄԱՆԷՍԻ

Հողաբարձութիւնն շնորհակալու-
թեամբ կը հրատարակէ յոշնուար
ամսոյ նուիրատուաց անուանքը:

Բարեգութ Տեառք Եւ Ազնուատիր
Տիկնայք:

(Տէրէ՛ն Դէմէ՛ն Դէմէ՛ն Դէմէ՛ն Դէմէ՛ն)

Հանդուցեալ Սարգիս Էֆէնտի
կիրպնէութեան օգնիւ Ուրդիք՝ 50
հօխա իւլ, 30 հօխա շաքար, 12
հօխա յէշիլի, 21/2 հօխա օրի, 21/2
հօխա վարդեշուր, 1 հօխա անուշի, 58
հօխա բաժմաթէս, 200 հատ հաւ,
850 հատ հաւիկթ, 200 հատ պա-
թօն հաւ, 200 հատ լեմոն, 15 հօ-
խա կաթ:

Բարեւէր ոմն ձեռամբ Ա. Խորա-
նանեանի՝ 96 հօխա յուրբա, 80
հօխա բրինձ (Անգլիական):

Գաւնիկ Սերովբեան՝ 1 հօրթ:

Միւրտի Ամարեան՝ 1 ուլար:

Պաշտարար անարկանայ Գաճա-
ռականներին Յակոբ Եւ Քերովթէ
Գուլուսեանն այս տարի եւս 950
հօխա արմատ:

Զենիկները թագաւոր Նալպանա-
եան՝ 103 հօխա քիւն, 1 հեղեղահաւ:

Տիգրան Թուրքուսեան՝ 123 հօխա
բաժմաթէս:

Կեսարացի Սարգիս Գուլուսեան՝
151/2 հօխա պանթա Ամասիոյ:

Սարգիս Ճըրճըրեան՝ 10 հօխա
պանթա Ամասիոյ:

Ինիկեանցի պէյլիկի հացադործ
Խաչատուր Մինանեան՝ 31 գոյգ հա-
լէ բուսուլ:

Խաղաղացի Պօղոս Եսայրեան՝
31 գոյգ հալէ բուսուլ:

Եսայրեան-Խաղաղեան՝ 91/2 հօ-
խա լեմոն:

Հանդուցեալ մէկ. Յակոբ Զաֆ-

րազեանի հոգեւոր համար իւր օրդ-
ւաց կողմանէ 98 հօխա յուրբա:

Տիկին Երանուհի Յ. Յակոբեան՝
16 հօխա շաքարեղէն: Որբանոցին
համար:

Բարեւէր Տիկին ոմն 1 խիւղեղծ
արծաթ լալ (28 տրամ):

Միհրան փախազեան՝ 20 ծրար
թիւթի ամերկան:

Զմիւռնիացի Սահակ Աւետիքեան
ձեռամբ Յովհաննէս Թարսեանի՝
381/2 մէթր սեւ քաղմիր:

Տիկին Երանուհի Ռ. Կիւմիշլի-
տան՝ 1 խիւր զօպաւ Լալիս:

Առաքել Գաբրիէլեան՝ 15 օրինակ
«Գրքը վարկէնտեան»:

Պ. Պալանց՝ 20 օրինակ «Երբ Այ-
բեկեանն պատկեցար Պրանսերէն
լեզուի»:

Եսայրեան արհեստաւորը Վանիւր
Եսայրեանիկոն ջեռանայ կիրպնէ-
մէր՝ 315 հատ եսպմա:

Տ. Մանուկ Տ. Անդրեասեան՝ 30
օրինակ «Երբ Կարապետ»:

Արմենակ Մանուկեան ըստ իւր
բարի սովորութեան այս տարի եւս՝
12 բաթթ (10 թիւ) խաւարը
անպակ մոմատան համար:

Մաղլան-Միւնթանեան զե-
ղալանաւոր՝ 11 հատ թըմամթիւ:

Գաւառի Նախարար Երան-
Արարեանի Բարեպաշտ ազգա-
կինք հաւանածութեամբ տեղւոյն
թագ. Խորհրդոյ՝ 196 հօխա յու-
րբա, 76 հօխա ձաւար, 15 հօխա
թանիւն:

Բերեմէթ Կիւրի Բարեւէր ազգա-
կիններէ հաւաքեալ Վանիւր տեղ-
ւոյն թագ. Խորհրդոյ՝ 54 հօխա
ձիւղապուր, 52 հօխա ձէթ:

Կէլիէյու Միշիգիլի Բարեպաշտ
ազգայինք՝ հաւանածութեամբ
թագ. Խորհրդոյ՝ 206 հօխա ձաւար,
14 հօխա բէսթիլ:

Կարապի Բարեպաշտ ազգային
ներէ հանգանակեալ շնորհի տեղ-
ւոյն թագ. Խորհրդոյն՝ 187 հօխա
չալիլ:

Միւրի Հիսարի Բարեւէր ազգա-
կիններէ Վանիւր մէկ. Յակոբ Տ.
Սահեպանեան՝ 90 գոյգ բրդէ
գուրբա:

Իրմաց Հոգար. Ազգ. Հիւանդանոցի
Վ. Առնապարի Վ. Առնապարի
Ս-բէյ Լ. Թ-բէյ Բ. Յ. Սընդուլ-եւ
Գ. Պոլիս 99 յունվար 1894:

Բարեւէր ոմն ձեռամբ Ա. Խորա-
նանեանի՝ 96 հօխա յուրբա, 80
հօխա բրինձ (Անգլիական):

Գաւնիկ Սերովբեան՝ 1 հօրթ:

Միւրտի Ամարեան՝ 1 ուլար:

Պաշտարար անարկանայ Գաճա-
ռականներին Յակոբ Եւ Քերովթէ
Գուլուսեանն այս տարի եւս 950
հօխա արմատ:

Զենիկները թագաւոր Նալպանա-
եան՝ 103 հօխա քիւն, 1 հեղեղահաւ:

Տիգրան Թուրքուսեան՝ 123 հօխա
բաժմաթէս:

Կեսարացի Սարգիս Գուլուսեան՝
151/2 հօխա պանթա Ամասիոյ:

Սարգիս Ճըրճըրեան՝ 10 հօխա
պանթա Ամասիոյ:

Ինիկեանցի պէյլիկի հացադործ
Խաչատուր Մինանեան՝ 31 գոյգ հա-
լէ բուսուլ:

Խաղաղացի Պօղոս Եսայրեան՝
31 գոյգ հալէ բուսուլ:

Եսայրեան-Խաղաղեան՝ 91/2 հօ-
խա լեմոն:

Հանդուցեալ մէկ. Յակոբ Զաֆ-

րազեանի հոգեւոր համար իւր օրդ-
ւաց կողմանէ 98 հօխա յուրբա:

Տիկին Երանուհի Յ. Յակոբեան՝
16 հօխա շաքարեղէն: Որբանոցին
համար:

Բարեւէր Տիկին ոմն 1 խիւղեղծ
արծաթ լալ (28 տրամ):

Միհրան փախազեան՝ 20 ծրար
թիւթի ամերկան:

Զմիւռնիացի Սահակ Աւետիքեան
ձեռամբ Յովհաննէս Թարսեանի՝
381/2 մէթր սեւ քաղմիր:

Տիկին Երանուհի Ռ. Կիւմիշլի-
տան՝ 1 խիւր զօպաւ Լալիս:

Առաքել Գաբրիէլեան՝ 15 օրինակ
«Գրքը վարկէնտեան»:

Պ. Պալանց՝ 20 օրինակ «Երբ Այ-
բեկեանն պատկեցար Պրանսերէն
լեզուի»:

Եսայրեան արհեստաւորը Վանիւր
Եսայրեանիկոն ջեռանայ կիրպնէ-
մէր՝ 315 հատ եսպմա:

Տ. Մանուկ Տ. Անդրեասեան՝ 30
օրինակ «Երբ Կարապետ»:

Արմենակ Մանուկեան ըստ իւր
բարի սովորութեան այս տարի եւս՝
12 բաթթ (10 թիւ) խաւարը
անպակ մոմատան համար:

Մաղլան-Միւնթանեան զե-
ղալանաւոր՝ 11 հատ թըմամթիւ:

Գաւառի Նախարար Երան-
Արարեանի Բարեպաշտ ազգա-
կինք հաւանածութեամբ տեղւոյն
թագ. Խորհրդոյ՝ 196 հօխա յու-
րբա, 76 հօխա ձաւար, 15 հօխա
թանիւն:

Բերեմէթ Կիւրի Բարեւէր ազգա-
կիններէ հաւաքեալ Վանիւր տեղ-
ւոյն թագ. Խորհրդոյ՝ 54 հօխա
ձիւղապուր, 52 հօխա ձէթ:

Կէլիէյու Միշիգիլի Բարեպաշտ
ազգայինք՝ հաւանածութեամբ
թագ. Խորհրդոյ՝ 206 հօխա ձաւար,
14 հօխա բէսթիլ:

Կարապի Բարեպաշտ ազգային
ներէ հանգանակեալ շնորհի տեղ-
ւոյն թագ. Խորհրդոյն՝ 187 հօխա
չալիլ:

Միւրի Հիսարի Բարեւէր ազգա-
կիններէ Վանիւր մէկ. Յակոբ Տ.
Սահեպանեան՝ 90 գոյգ բրդէ
գուրբա:

Իրմաց Հոգար. Ազգ. Հիւանդանոցի
Վ. Առնապարի Վ. Առնապարի
Ս-բէյ Լ. Թ-բէյ Բ. Յ. Սընդուլ-եւ
Գ. Պոլիս 99 յունվար 1894:

Բարեւէր ոմն ձեռամբ Ա. Խորա-
նանեանի՝ 96 հօխա յուրբա, 80
հօխա բրինձ (Անգլիական):

Գաւնիկ Սերովբեան՝ 1 հօրթ:

Միւրտի Ամարեան՝ 1 ուլար:

Պաշտարար անարկանայ Գաճա-
ռականներին Յակոբ Եւ Քերովթէ
Գուլուսեանն այս տարի եւս 950
հօխա արմատ:

Զենիկները թագաւոր Նալպանա-
եան՝ 103 հօխա քիւն, 1 հեղեղահաւ:

Տիգրան Թուրքուսեան՝ 123 հօխա
բաժմաթէս:

Կեսարացի Սարգիս Գուլուսեան՝
151/2 հօխա պանթա Ամասիոյ:

Սարգիս Ճըրճըրեան՝ 10 հօխա
պանթա Ամասիոյ:

Ինիկեանցի պէյլիկի հացադործ
Խաչատուր Մինանեան՝ 31 գոյգ հա-

